

УДК 373.3.016-004.031.42(045)

Оксана Шквир

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

Orcid id 0000-0003-0683-6557

Doi 10.24139/2312-5993/2022.04/131-141

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті акцентовано увагу на проблемі пошуку педагогічних технологій, які сприяють формуванню творчої особистості молодшого школяра. Мета статті полягає в окресленні можливостей інтерактивних технологій навчання у формуванні творчої особистості молодшого школяра. Уточнено сутність понять «творчість», «творча особистість», «формування творчої особистості», «інтерактивні технології навчання». Висвітлено класифікацію інтерактивних технологій навчання. Визначено педагогічні умови ефективного використання інтерактивних технологій навчання для формування творчої особистості молодшого школяра.

Ключові слова: творчість, творчі здібності, творча особистість, формування творчої особистості, молодший школяр, початкова школа, інтерактивні технології навчання, педагогічні умови.

Постановка проблеми. Розвиток України як суверенної європейської країни зумовлює потребу суспільства в творчо розвинених особистостях. Адже саме творча особистість спроможна стати творцем нового вектора економічного та духовного розвитку країни. У Концепції Нової української школи (2016) наголошується, що потужну державу і конкурентну економіку забезпечить згуртована спільнота творчих людей.

Слід зазначити, що в сучасному інформаційному суспільстві спостерігається тенденція до зменшення кількості фізичної праці та зростання ваги інтелектуально-творчих видів професійної діяльності; більшої затребуваності креативних фахівців, здатних до творчого пошуку і успішного розв'язання професійних завдань (Оршанський, Нищак, Павловський, 2022, с. 13). Відтак лише творча особистість спроможна досягти значних професійних успіхів завдяки розвиненим творчим здібностям, нешаблонному стилю мислення, прагненню до вдосконалення трудового процесу.

Творчими здібностями наділена кожна людина, однак їх необхідно розвивати ще з дитинства. Тому перед закладами загальної середньої освіти, зокрема початковою школою, постає проблема щодо створення необхідних умов для формування творчої особистості учня.

Початковій школі належить особливе місце в системі загальної середньої освіти, оскільки в цей період формуються необхідні ключові компетентності для успішного навчання в базовій школі. У

Державному стандарті початкової освіти (2018) зазначено, що спільним для всіх ключових компетентностей, необхідною умовою їх набуття на кожному етапі навчання є володіння творчими вміннями. Відтак на вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти покладається вкрай важливе завдання, пов'язане з розвитком творчих здібностей молодших школярів, оволодінням ними творчими вміннями. Відповідно зростають вимоги до діяльності вчителя, який має володіти педагогічними технологіями формування творчої особистості молодшого школяра. Серед таких технологій виокремлюємо інтерактивні, оскільки через контактну взаємодію вчитель має достатні можливості виявляти творчий потенціал учнів та відповідно його розвивати.

Аналіз актуальних досліджень. У сучасних психолого-педагогічних дослідженнях широко висвітлюється проблема творчості, творчої особистості, творчих здібностей та творчих умінь. Зокрема, психологічні основи творчості висвітлені в наукових працях Б. Ломова, О. Матюшкіна, М. Савчина, П. Якобсона та ін. Проблему розвитку творчої особистості досліджували Н. Кичук, В. Моляко, С. Сисоева та ін. Творчий розвиток учнів у процесі навчальної діяльності досліджували Н. Бібік, Г. Касьянова, Н. Ляшова, С. Пальчевський, К. Приходченко, І. Теплицький, В. Тименко, Л. Шпак та ін. Технологіям формування творчої особистості присвячені праці О. Антонової, А. Кіктенко, О. Любарської, О. Пехоти та ін.

Водночас встановлено, що наукових розвідок у напрямі використання інтерактивних технологій як засобу формування творчої особистості молодшого школяра недостатньо.

Мета статті полягає в окресленні можливостей інтерактивних технологій у формуванні творчої особистості молодшого школяра.

Мета статті обумовила вирішення таких завдань:

1. Уточнити зміст понять «творчість», «творча особистість», «формування творчої особистості», «інтерактивні технології навчання».
2. Описати інтерактивні технології навчання молодших школярів.
3. Визначити педагогічні умови формування творчої особистості молодших школярів засобами інтерактивних технологій.

Методи дослідження. У процесі проведеного дослідження було використано комплекс взаємопов'язаних методів науково-педагогічного дослідження: теоретичні – вивчення психолого-педагогічної, навчально-

методичної літератури, нормативно-правових документів, аналіз, синтез, узагальнення для з'ясування сутності ключових понять дослідження; емпіричні – опитування вчителів початкових класів закладу загальної середньої освіти та метод експертних оцінок для визначення педагогічних умов формування творчої особистості молодшого школяра засобами інтерактивних технологій.

Виклад основного матеріалу. Сучасна «дитиноцентристська» парадигма освіти передбачає створення умов для успішного розвитку дитини, формування її творчого потенціалу.

На основі аналізу наукових праць поняття «творчість» тлумачимо, як діяльність людини, що спрямована на створення якісно нових, невідомих раніше духовних або матеріальних цінностей. Вважаємо, що орієнтація на таку діяльність – головна умова створення гуманістичної освіти, що дозволяє сформувати незалежну, яскраву, самобутню особистість. Основними показниками такої діяльності визначаємо оригінальність та нестандартність.

Психологи розглядають творчість як вищий рівень логічного мислення, що включає фантазію та уяву. Уточнимо, що логічне мислення характеризується вміннями аналізувати, порівнювати, синтезувати, узагальнювати інформацію.

Представники гуманістичної психології (А. Маслоу, К. Роджерс, Е. Фромм та ін.) слушно зауважують, що творчість є людською потребою, проявом психологічного здоров'я та особистісної самоактуалізації.

У науково-педагогічних працях Н. Кичук, В. Моляко, С. Сисоєвої, О. Пехоти та ін. переважає думка про те, що творча особистість має потяг до творчої діяльності та володіє творчими здібностями, які проявляються у створенні нового, оригінального продукту і спрямовані на пошук нових засобів діяльності. Ученими-психологами (Б. Ломов, О. Матюшкін, В. Моляко та ін.) доведено, що творчі здібності властиві кожній людині. До творчих здібностей науковці відносять пошуково-перетворювальний стиль мислення, дивергентне мислення, здатність до дослідницької діяльності, міжособистісного спілкування та ін.

Поділяємо думку С. Сисоєвої, яка стверджує, що творча особистість – це креативна особистість, яка внаслідок впливу зовнішніх факторів набула необхідних для актуалізації творчого потенціалу людини додаткових мотивів, особистісних утворень, здібностей, що сприяють досягненню творчих результатів в одному чи кількох видів творчої діяльності (Сисоєва, 1994, с. 22).

Кожна людина – неповторна, і тому вона характеризується своїм унікальним набором особистісних якостей. Цілком погоджуємося з Ш. Амонашвілі, що такий унікальний набір і буде визначати рівень творчих досягнень і можливостей особистості (Амонашвілі, 2002, с. 153).

Для нашого дослідження важливим є уточнення змісту поняття «формування творчої особистості», під яким ми розуміємо цілеспрямований процес управління індивідуальним розвитком творчих здібностей людини, створення творчої атмосфери для успішного самоствердження та самореалізації особистості.

Формування творчої особистості учня, зокрема молодшого школяра, передбачає створення освітнього середовища, метою якого є стимулювання розвитку творчих можливостей учнів. В. Сухомлинський стверджував, що учитель відповідно до творчих здібностей дітей має спрямовувати їх діяльність на творче використання отриманих знань та умінь, на досягнення акме-вершини власного творчого розвитку (Сухомлинський, 1976, с. 106).

Успішність цього процесу, на думку А. Кіктенко, О. Любарської, О. Пехоти, залежить від реалізації вчителем таких принципів: принцип розвитку, який вимагає врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів; принцип самодіяльності, що передбачає діяльнісний підхід до організації освітнього середовища; принцип самоорганізації: самостійне активне освоєння учнями навколишнього середовища (Кіктенко, Любарська, Пехота, 2003, с. 115).

Вважаємо, що формування творчої особистості молодшого школяра потребує впровадження педагогічних технологій, що допомагають моделювати освітній процес у площині поставленої мети. Варто зазначити, що у новій українській школі такий процес має здійснюватися на таких концептуальних засадах: віра педагога в творчі можливості кожної дитини; творчий стиль діяльності учителя; взаємозв'язок між ігровою, навчальною та трудовою діяльністю; забезпечення атмосфери емоційного комфорту; партнерська взаємодія між учнем, учителем і батьками.

Педагогічні технології формування творчої особистості мають бути орієнтовані на учня та передбачати попередню його діагностику, індивідуалізацію та диференціацію освітнього процесу. Їх використання висуває низку вимог до вчителя, серед них визначаємо володіння вчителем психологічною та інноваційною компетентністю. Варто зазначити, що відповідно до Професійного стандарту «Вчитель

початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста» (2020) психологічна компетентність передбачає здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів, зокрема творчі здібності, формувати позитивну мотивацію учнів та організувати їхню пізнавальну діяльність. Інноваційна компетентність включає здатність використовувати сучасні педагогічні технології, здійснювати пошук інновацій у професійній діяльності.

До сучасних педагогічних технологій, що ефективно сприяють формуванню творчої особистості молодшого школяра, відносимо інтерактивні, що ґрунтуються на діалоговому навчанні, партнерській взаємодії, спільному розв'язанні творчих завдань. Основна їхня мета – забезпечити суб'єкт-суб'єктну взаємодію з кожним учасником освітнього процесу, активізувати навчально-пізнавальну діяльність, розвинути комунікативні та творчі здібності, критичне мислення (Шквир, 2018, с. 276). У процесі інтерактивного навчання учні мають можливість обмінюватися думками, творчими ідеями та пропозиціями в атмосфері творчого пошуку та ділової співпраці.

Варто зауважити, що інтерактивне навчання є певним видом активного навчання, за якого кожен учень має відчувати свою інтелектуальну спроможність та бажання долучитися до навчально-пізнавальної діяльності. Підґрунтя інтерактивного навчання складають системний, діяльнісний, акмеологічний та особистісно орієнтований підходи. Теоретичні та практичні розробки в цій галузі належать В. Гузеєву, А. Гіну, Л. Пироженко, А. Фасолі та ін.

Найбільш поширеною класифікацією інтерактивних технологій є та, що запропонована науковцями Л. Пироженко та О. Пометун. Дослідники виділяють чотири групи інтерактивних технологій навчання: інтерактивні технології кооперативного навчання, інтерактивні технології колективно-групового навчання, технології ситуативного моделювання, технології опрацювання дискусійних питань (Пироженко, Пометун, 2004). Однак, на нашу думку, в цій класифікації часто ототожнюються методи, форми і технології навчання. Тому нами були внесені деякі зміни в тлумачення змісту кожної групи і представлено своє бачення кожної технології (табл. 1).

Технологія кооперативного навчання молодших школярів використовується для засвоєння, закріплення, перевірки знань. Роль

учителя полягає у створенні груп (пар) учнів та підбору таких завдань (проблемних питань), які б сприяли творчому пошуку. Такі завдання можуть бути різного рівня складності. У процесі використання цієї технології учні навчаються приймати спільне рішення. Вони мають можливість обмінюватися своїми думками, погоджуватись або не погоджуватись із позиціями інших учасників освітнього процесу, запропонувати свої ідеї щодо виконання творчих завдань.

Таблиця 1

Сутнісні характеристики інтерактивних технологій навчання

№	Назва групи	Ознаки	Інтерактивні методи
1.	Технологія кооперативного навчання	Включення всіх учасників освітнього процесу в процес кооперативного обговорення та розв'язання поставлених питань або завдань, які часто носять диференційований характер. Використовуються парно-групові форми роботи.	«Один проти одного», «два-чотири-всі разом», «ротаційні (змінювані) трійки», «карусель», «акваріум» та ін.
2.	Технологія колективно-групового навчання	Колективний пошук рішень поставлених питань, колективне розв'язання завдань. Можуть використовуватись групові форми роботи.	«Мікрофон», «мозковий штурм», «снігові кулі», «з ніг на голову», «мозаїка», «ажурна пилка», «джиг-со», «дерево рішень» та ін.
3.	Технологія ситуативного моделювання	Включення учасників освітнього процесу в гру (ігрове моделювання).	«Рольові ігри», «ділові ігри», «ігри драматизації», «прогривання сценок» та ін.
4.	Технологія опрацювання дискусійних питань	Залучення учасників освітнього процесу до обговорення дискусійних питань.	«Займи позицію», «прес», «зміни позицію», «дискусія», «телевізійне ток-шоу», «круглий стіл», «дебати» та ін.

Технологія колективно-групового навчання передбачає одночасну колективну (фронтальну) роботу учнів над спільним питанням або завданням. Діти навчаються представляти (презентувати) власні ідеї (рішення), відстоювати власні думки, вести конструктивний діалог.

Технологія ситуативного моделювання передбачає включення учасників освітнього процесу під час заняття в ігрову діяльність. За

таких умов дітям надається свобода художньо-естетичної та інтелектуальної творчості, яка обмежується лише правилами гри. Провідною ознакою цієї технології є об'єднання молодших школярів у творчі групи для спільної роботи в змодельованих ситуаціях, збагачення індивідуального досвіду.

Усі зазначені технології успішно можуть використовуватись як на першому (адаптаційно-ігровому: 1 – 2 класи), так і другому (основному: 3 – 4 класи) циклах навчання учнів початкових класів.

Технологія опрацювання дискусійних питань частіше використовується на другому (основному) циклі навчання молодших школярів. Вона передбачає постановку перед учнями такого завдання (питання), яке має різні варіанти розв'язання (відповідей).

Для успішної організації інтерактивного навчання важливе значення має розташування столів в класі: не традиційно (один напроти одного), а підковою або кругом так, щоб кожен учасник освітнього процесу міг бачити і розмовляти з будь-яким іншим (Шквир, 2018, с. 279).

Отже, інтерактивні технології навчання можуть відігравати важливу роль не тільки у розвитку комунікативних умінь, але й творчого потенціалу молодшого школяра, оскільки передбачають включення учнів в творчо-пошукову діяльність.

На основі вивчення науково-педагогічної літератури, опитування вчителів початкових класів закладу загальної середньої освіти нами виокремлено низку педагогічних умов, що забезпечать, на нашу думку, ефективне використання інтерактивних технологій навчання з метою формування творчої особистості молодшого школяра. Із метою визначення серед них більш важливих була створена експертна комісія у складі 15 чоловік із числа викладачів ЗВО, які здійснили оцінку визначених умов і відзначили серед них такі: стимулювання учнів до самостійної творчо-пізнавальної діяльності (89 %); використання системи творчих завдань, відповідно до таксономії мислення Б. Блума (88 %); готовність учителя до організації творчої навчально-пізнавальної діяльності учнів (85 %). Дамо їм загальну характеристику.

Перша умова – стимулювання учнів до самостійної творчо-пізнавальної діяльності. Пізнавальний інтерес породжує позитивне ставлення учнів до навчання, потребу в самостійній творчо-пізнавальній діяльності. Відтак урахування пізнавальних інтересів молодших школярів, їх творчих здібностей сприятиме успішному

стимулюванню активності до творчої діяльності. У зв'язку з цим організації творчої діяльності учнів, як вже було зазначено, має передувати діагностична діяльність учителя, мета якої вивчення індивідуальних особливостей дітей. Окрім того, слід враховувати і вікові особливості молодших школярів відповідно до першого і другого циклів навчання в початковій школі.

Мотивація до творчої діяльності безпосередньо пов'язана з сильними проблемними питаннями та творчими завданнями, емоційним ставленням до них учнів. Новизна, зв'язок із життям, доступність – це основні критерії у розробці проблемно-пошукових завдань. Також завдання вчителя – використовувати доцільні (відповідно до змісту заняття) інтерактивні технології, підбирати інтерактивні форми і методи навчання, що сприяють розвитку пізнавального інтересу учнів.

Первинне уявлення про успішність реалізації першої умови можна отримати шляхом спостереження за активністю дітей. Активність визначає ступінь входження дитини в предмет творчо-пізнавальної діяльності: готовність виконати проблемно-пошукові завдання свідомо та самостійно.

П. Лузан розглядає навчально-пізнавальну активність як складне, багаторівневе утворення особистості, яке характеризується психічним станом суб'єкта у пізнанні і виявляється у його ставленні до діяльності. Важливою для нашого дослідження є класифікація дослідника рівнів розвитку навчально-пізнавальної активності:

- репродуктивний: усвідомлене заучування теорії та відтворення зразка розумової чи практичної дії під керівництвом вчителя;
- репродуктивно-продуктивний (перехідний): перехід від дій за зразком до пошуку нових способів діяльності, від виконання послідовних навчальних дій до розв'язування проблемних завдань за допомогою ззовні;
- продуктивний: учень самостійно застосовує відомі знання в інших умовах, демонструє самостійний пошук способів дій в умовах проблемних ситуацій;
- творчий: вищий рівень розвитку активності, який характеризується жадобою до знань, готовністю до самостійного створення нового. При цьому генеруються оригінальні ідеї, способи розв'язання самостійно поставлених завдань, проблем, з'являються винаходи, відкриття (Лузан, 2004).

Друга умова – використання системи творчих завдань відповідно до таксономії мислення Б. Блума. Практичний досвід свідчить про те, що розв'язання учнями надто легких або надміру складних завдань не активізує творчо-пізнавальну діяльність учнів. Тому необхідне оптимальне поєднання репродуктивних та творчих завдань, під яким ми розуміємо таке поєднання, яке найкращим чином відповідає висхідному просуванню учня в навчально-пізнавальній діяльності (Шквир, 2018, с. 213).

Якщо розв'язок завдання передбачає використання лише навчальної інформації, яку повідомив учитель, то таке завдання не можна вважати творчим. Творчі завдання мають спонукати учня до використання здобутих знань у нових ситуаціях, вибору шляху розв'язання із варіантів можливих. Результат виконання творчих завдань може бути різним.

Вважаємо, що при розробці завдань творчого характеру слід керуватися таксономією мислення Б. Блума, яка дає уявлення про різні рівні мислення людини та орієнтує на правильний підбір завдань дотичних репродуктивному та творчому рівню. Зокрема, у таксономії мислення творчий рівень представлений такими категоріями як аналіз, синтез та оцінка і пропонуються ключові слова для формулювання відповідних завдань: порівняй, досліді, оціни, вислови свою точку зору, спроєктуй, передбач та ін. (Bloom, 1956).

Третя умова – готовність учителя до організації творчої навчально-пізнавальної діяльності учнів. Успішна організація творчої діяльності учнів значною мірою залежить від особистості вчителя початкових класів, його розуміння важливості такої роботи, доброзичливого ставлення до дітей, готовністю їм допомогти, стилю спілкування та управління навчально-пізнавальною діяльністю, що має будуватися на засадах педагогіки партнерства. Учитель повинен уміти виявляти творчі здібності дітей; створювати розвивальне освітнє середовище за допомогою різноманітних форм, методів та технологій, зокрема інтерактивних; здійснювати пошук інноваційних способів організації творчої діяльності дітей. Відтак виникає необхідність посилення уваги у процесі підготовки майбутніх учителів початкових класів закладу загальної середньої освіти до організації творчої навчально-пізнавальної діяльності учнів, зокрема, до її мотиваційно-ціннісного, змістового та процесуального компонентів.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, процес формування творчої особистості молодшого школяра є важливою педагогічною проблемою, яку можна успішно вирішувати шляхом використання таких інтерактивних технологій навчання: кооперативного, колективно-групового, ситуативного моделювання, опрацювання дискусійних питань. На основі проведеного дослідження були визначені педагогічні умови ефективного використання інтерактивних технологій навчання з метою формування творчої особистості молодшого школяра: стимулювання учнів до самостійної творчо-пізнавальної діяльності; використання системи творчих завдань відповідно до таксономії мислення Б. Блума; готовність учителя до організації творчої навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Подальших наукових розвідок потребує питання дослідження складників, критеріїв та рівнів готовності вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти до організації творчої навчально-пізнавальної діяльності учнів.

ЛІТЕРАТУРА

- Амонашвили, Ш. А. (2002). *Педагогическая симфония*. Москва: МЦР. (Amonashvili, Sh. A. (2002). *Pedagogical symphony*. Moscow: MTsR).
- Bloom, B. S. eds. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals: Handbook I, cognitive domain*. New York : Longman.
- Державний стандарт початкової освіти* (2018). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text> (*State standard of primary education* (2018). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>).
- Концепція Нової української школи* (2016). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (*Concept of the New Ukrainian School* (2016). Retrieved from: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>).
- Лузан, П. Г. (2004). *Теоретичні і методичні основи формування навчально-пізнавальної активності студентів у вищих аграрних закладах освіти* (автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04). Київ. (Luzan, P. H. (2004). *Theoretical and methodological foundations of the formation of educational and cognitive activity of students in higher agricultural educational institutions* (DSc thesis abstract). Kyiv).
- Оршанський, Л., Нищак, І., Павловський, Ю. (2022). Педагогічні умови формування творчої активності майбутніх учителів трудового навчання у процесі професійної підготовки. *Молодь і ринок*, 1 (199) Січень, 12–18. (Orshanskyi, L., Nyshchak, I., Pavlovskiy, Yu. (2022). Pedagogical conditions for the formation of creative activity of future teachers of labor education in the process of professional training. *Youth and market*, 1 (199) January, 12–18).
- Пехота, О. М., Кіктенко, А. З., Любарська, О. М. (2003). *Освітні технології: навч.-метод. посіб.* Київ: Видавництво А.С.К. (Piekhota, O. M., Kiktenko, A. Z.,

- Liubarska, O. M. (2003). *Educational technologies: educational method. manual* Kyiv: A.S.K. Publishing House).
- Сисоєва, С. (1994). *Основи педагогічної творчості вчителя: навч. посіб.* Київ: ІСДОУ. (Sysoieva, S. (1994). *Basics of the teacher's pedagogical creativity: teaching manual* Kyiv: ISDOU).
- Сухомлинський, В. О. (1976). Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості. *Вибрані твори: в 5-ти томах, т. 1.* Київ: Рад. школа. (Sukhomlynskyi, V. O. (1976). *Problems of raising a comprehensively developed personality. Selected works: in 5 volumes, vol. 1.* Kyiv: Soviet school).
- Шквир, О. Л. (2018). *Ступенева підготовка майбутніх учителів початкової школи до проведення педагогічних досліджень: моногр.* Житомир: вид-во ЖДУ ім. І. Франка. (Shkvyr, O. L. (2018) *Stage training of the future primary school teachers to conduct pedagogical researches: monograph.* Zhytomyr: Publishing House of Zhytomyr I. Franko State University).

SUMMARY

Shkvyr Oksana. Formation of the creative personality of a primary school pupil by means of interactive technologies.

The article is focused on the problem of finding pedagogical technologies that contribute to the formation of the creative personality of a primary school pupil. According to the objective of the article, the possibilities of interactive learning technologies in the formation of the creative personality of a primary school pupil have been outlined. The essence of the concepts "creativity", "creative personality", "creative personality formation", "interactive learning technologies" has been specified. The classification of interactive learning technologies has been highlighted. Pedagogical conditions for the effective use of interactive learning technologies for the formation of the creative personality of a primary school pupil have been determined. In the process of the conducted research, a complex of interrelated methods of scientific and pedagogical research has been used: theoretical - the study of psychological-pedagogical, educational-methodological literature, regulatory-legal documents, analysis, synthesis, generalization to clarify the essence of the key concepts of the research; empirical - surveys of primary school teachers of a general secondary education institution and the method of expert evaluations to determine the pedagogical conditions for the formation of the creative personality of a primary school pupil by means of interactive technologies. It was concluded that the process of forming the creative personality of a primary school pupil can be successfully implemented through the use of the following interactive learning technologies: cooperative learning, collective group learning, situational modeling, discussion issues. On the basis of the conducted research, the pedagogical conditions for the effective use of interactive learning technologies for the purpose of forming the creative personality of a primary school pupil have been determined: stimulating pupils to independent creative and cognitive activity, using a system of creative tasks, according to B. Bloom's taxonomy of thinking, readiness of the teacher to organize the creative educational and cognitive activity of pupils. It is noted that the issue of researching the components, criteria and levels of readiness of primary school teachers of general secondary education institutions for the organization of pupils' creative educational and cognitive activities requires further scientific researches.

Key words: *creativity, creative abilities, creative personality, formation of a creative personality, primary school pupil, primary school, interactive learning technologies, pedagogical conditions.*